

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutlov om tidens bestemmelse.****Afgivet til forslagets 3. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut, formand
Medlem af Inatsisartut Siverth Karl Heilmann, Atassut, (suppleant)
Medlem af Inatsisartut Najaaraq Møller, Siumut
Medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Ataatigiit
Medlem af Inatsisartut Eqaluk Høegh, Inuit Ataatigiit (suppleant)

Udvalget har efter genoptagelsen af 2. behandlingen den 17. november 2022 gennemgået forslaget.

Andenbehandlingen af forslaget i Inatsisartut

Under genoptagelsen af 2. behandlingen blev der givet udtryk for, at de sundhedsmæssige konsekvenser af forslaget skulle undersøges mere i dybden. På den baggrund ønskede Inatsisartut, at forslaget igen blev behandlet i udvalg.

Samråd

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget haft Formanden for Naalakkersuisut i samråd. Under samrådet drøftede udvalget forslaget, med særlig henblik på problemstillinger knyttet til opdelingen af Grønland i forskellige tidszoner, ændringen af tidszone, sommertid og de eventuelle sundhedsmæssige konsekvenser af forslaget.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har i forbindelse med behandlingen af forslaget indhentet information om overvejelser om ændring af tiden på Island:

Islands registrering af tid har været uændret siden 1968. Island kører på ”permanent sommertid” – de kører således en time forskudt i forhold til det der ellers ville være naturlig ud fra Islands

geografiske position. Det gør eksempelvis at solen i Reykjavik står højest kl. 13.30, og ikke kl. 12. Island overvejede i 2015 at indføre ”vintertid” – altså at sætte tiden tilbage med en time om vinteren¹. På denne baggrund blev der nedsat en arbejdsgruppe. I januar 2018 afgav arbejdsgruppen et notat til sundhedsministeren². Arbejdsgruppen konkluderede, at den nuværende ordning har en række negative konsekvenser for folks sundhed. De negative konsekvenser omfatter en øget sandsynlighed for forskellige sygdomme, dårligere læringsresultater, øget tristhed og ”urtræthed”. Arbejdsgruppen foreslog derfor, at der ikke blev indført sommer- og vintertider. I en befolkningsundersøgelse gav 56 % af befolkningen udtryk for et ønske om, at sætte tiden tilbage med en time³. På trods af dette besluttede Statsministeriet i 2020 at ikke foretage ændringer i tiden⁴. Begrundelsen var, at der ikke var tilstrækkelige beviser for, at sætte tiden tilbage med en time. Modsætningsvis havde de beregnet at antallet timer med dagslys mellem 7 og 23 ville gå ned med 13 %⁵.

Det er foretaget forskning på unge i Island der indikerer, at størstedelen af islandske unge ikke får de anbefalede antal timer søvn⁶.

Forskere i Island modtog i 2019 midler fra det islandske center for forskning til at etablere en enhed til forskning af søvn og døgnrytme: ”The Sleep Institute”⁷. Instituttet har nedsat et tværfagligt internationalt forsknings- og udviklingsprojekt ”Sleep revolution” i Island⁸. Projektet har fået bevilliget 15 millioner Euro fra EU. Projektet er planlagt afsluttet i 2024⁹. I projektet indgår 37 universiteter, sundhedsinstitutioner og virksomheder i Island, Europa og Australien¹⁰. Omkring halvdelen af tilskuddet vil blive brugt i Island, blandt andet til at opbygge en database med data fra søvnmålinger af 30.000 personer. Dataene skal indsamles fra personer rundt i Europa. Til indsamlingen af data vil teamet bruge smarture, spørgeskemaer, søvnmåleapparater og neuropsykologiske tests. Der vil blive udviklet en platform hvor forskere over hele verden kan anmode om datatilgang. Adgangen til platformen vil være gratis, og de registrerede oplysninger vil overholde EU’s regler om persondata¹¹. Island giver gode muligheder for at studere menneskelig søvn og døgnrytme fordi det ligger på en arktisk

¹ <https://grapevine.is/news/2015/05/14/proposal-on-changing-the-clock-hangs-in-the-balance/>

² <https://www.visir.is/g/2018180929251/katrin-raedur-timanum-og-getur-breytt-honum->

³ <https://grapevine.is/news/2019/12/11/most-icelanders-support-changing-icelands-time-zone/>

⁴ <https://grapevine.is/news/2020/09/01/its-official-despite-popular-support-iceland-will-not-be-changing-its-local-time/>

⁵ <https://www.ruv.is/frett/2020/09/01/icelands-clocks-to-stay-as-they-are>

⁶ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28449887/>

⁷ <https://en.ru.is/news/this-opens-up-a-window-for-icelandic-and-international-sleep-researchers>

⁸ <https://sleeprevolution.eu/en/story/iceland-to-become-a-centre-for-international-sleep-research/>

⁹ https://www.laeknabladid.is/tolublod/2020/12/nr/7570?fbclid=IwAR22XOSQEyItNV09ik4LJm9P8ClQtpd_kiyMAiFtSc9MVkYUq8xgJ-6fKWE

¹⁰ Blandt disse indgår SidekickHealth, Nox Medical, European Society for Sleep Research (ESRS) og European Society for Pulmonary Research (ERS). De to sidste selskaber er førende inden for udvikling af kliniske retningslinjer for søvnforstyrrelser i Europa og globalt.

¹¹ <https://en.ru.is/news/this-opens-up-a-window-for-icelandic-and-international-sleep-researchers>

breddegrad med meget varierende solforhold, en relativt isoleret befolkning med høj villighed til at deltage i forskning og høj kvalitet i elektroniske patientjournaler.

Supplerende kan det oplyses, at forskere i Island har igangværende overvejelser om, at iværksætte et prøveprojekt på Vestmannaeyjar med at sætte tiden tilbage en time, således at Vestmannaeyjar kører på en tid, der ligger tættere på at solen står højest på himlen kl. 12¹².

Udvalgets indstillinger

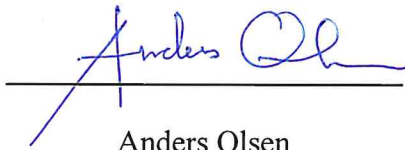
Udvalget har noteret sig, at Naalakkersuisut vil foretage høringer vedrørende såvel indførelse af en ny tidszone i Ittoqqortoormiit som de ændrede lysforhold for repræsentanter for det kystnære fiskeri. Udvalget takker for at Naalakkersuisut imødekommer udvalgets opfordring vedrørende disse forhold.

Udvalget vil opfordre Naalakkersuisut til at tage kontakt med de islandske myndigheder med henblik på at den igangværende forskning inden for søvn og døgnrytme kan indgå i Naalakkersuisuts videre arbejde om fastsættelse af tidens bestemmelse. Udvalget finder det vigtigt at beslutningerne tages på et oplyst grundlag der sikrer befolkningens sundhed. Udvalget ønsker at Grønlands forskere og sundhedsvæsen benytter sig af de muligheder den gratis adgang til den elektroniske platform giver.

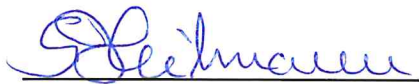
Med disse bemærkninger indstiller et enigt udvalg forslaget til vedtagelse.

¹² <https://grapevine.is/news/2022/07/27/scientists-consider-delaying-clock-in-vestmannaeyjar-as-pilot-project/>

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 3. behandling.

Anders Olsen
Formand

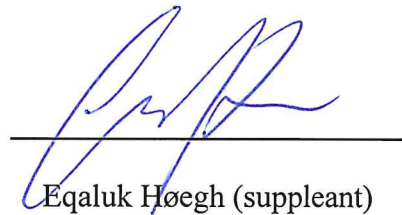
Siverth Karl Heilmann
(suppleant)

Najaaraq Møller

Harald Bianco

Eqaluk Høegh (suppleant)